

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ БАНКУ

Анотація. Розглянуто сутність управління прибутковістю банку. Побудовано структурно-функціональну модель банку, яка необхідна для систематизації процесу управління прибутковістю, а також охарактеризовано основні етапи процесу управління за допомогою програмного середовища Bpwin.

Аннотация. Рассмотрена сущность управления прибыльностью банка. Построена структурно-функциональная модель банка, которая необходима для систематизации процесса управления прибыльностью, а также охарактеризованы основные этапы процесса управления с помощью программной среды Bpwin.

Annotation. The essence of the bank profitability management was studied. A structural and functional model of a bank was made which is necessary to systematize the process of profitability management. The main stages of management were characterised through the software environment Bpwin.

Ключові слова: управління, прибутковість, ефективність банківської діяльності, процес управління прибутковістю, прибуток.

Досягнення високої ефективності функціонування банку є головною метою, яку ставлять перед собою його власники, а управління прибутковістю є одним із пріоритетних завдань фінансового менеджменту банку. Ефективний механізм управління прибутком банку дає змогу в повному обсязі реалізувати завдання та цілі, поставлені перед ним, сприяє результативному виконанню функцій цього управління, тому актуальність даної роботи очевидна.

Проблеми управління прибутковістю банку досліджувалися українськими та зарубіжними вченими, такими, як: Квасницька Р. С., Криклій О. А., Маслак Н. Г. та ін. [1; 2].

Основною метою даної роботи є організація процесу управління прибутковістю банку на основі структурно-логічного підходу, використовуючи програмне середовище Bpwin.

Процес управління прибутковістю банку пропонується здійснювати на основі CASE-технологій, які ґрунтуються на основі методології структурного аналізу та проектування SADT і реалізовані у програмному середовищі Bpwin. Ця методологія дозволяє послідовно розглянути процес управління прибутковістю банку та визначити шляхи його оптимізації.

Для систематизації процесу управління прибутковістю банку була розроблена структурно-функціональна модель банку, яка починається з побудови основного блоку – контекстної діаграми моделі "Управління прибутковістю банку", яка наведена на рис. 1.

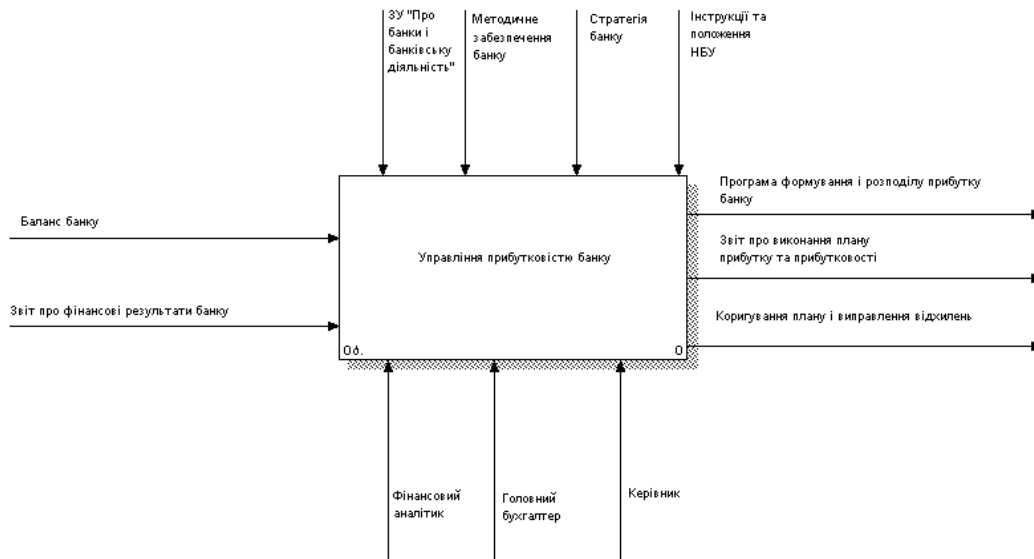

Рис. 1. Контекстна діаграма моделі "Управління прибутковістю банку" у стандарті IDEFO

Контекстна діаграма складається з блоку головної задачі, який відображає сутність моделі та цілеспрямованість

її побудови, передбачаючи сукупність запитань, на які має відповідати модель, а також інтерфейсних дуг 4-х типів, які надходять з усіх боків до головного блоку, а саме [2, с. 164]:

1) вхідна інформація (вхідні дуги) – початковий елемент, з якого починається процес формування моделі планування доходів банку. В якості інформації виступають такі дані: баланс банку та звіт про фінансові результати, а також необхідна інформація для управління прибутковістю банку, які проходять до лівої межі функціонуючого блоку;

2) управління – в якості управлінського регулювання виступають такі складові [3 – 5]: Закон України "Про банки і банківську діяльність", Інструкції та Положення НБУ, методичне забезпечення банку, стратегія банку;

3) механізм – те, за допомогою "чого" банк здійснює планування доходів банку, та "хто" виконує ці обов'язки. У системі планування доходів банку, у якості механізмів, постають фінансовий аналітик, головний бухгалтер, керівник. Саме за рахунок дій цих фахівців буде здійснюватися даний процес;

4) вихідний елемент – результат усього процесу, який необхідно отримати, а саме: програма формування і розподілу прибутку банку; звіт про виконання плану прибутку та прибутковості; коригування плану і виправлення відхилень.

Наступним етапом моделювання є декомпозиція контекстної діаграми (блоку А0 рис. 1), яка дає змогу визначити структуру сукупності етапів процесу управління прибутковістю банку (рис. 2).

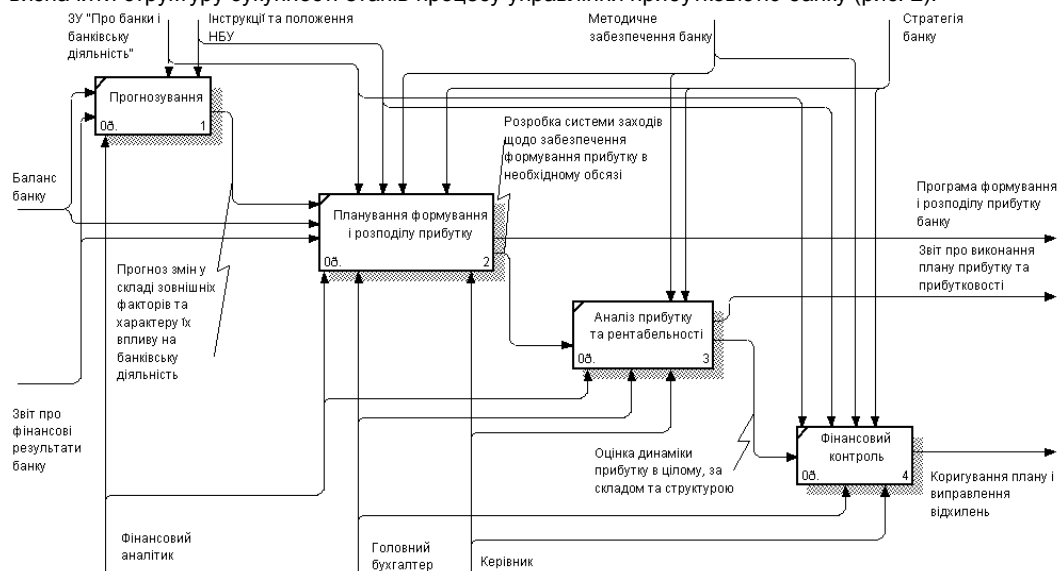

Рис. 2. Діаграма декомпозиції контекстної діаграми "Управління прибутковістю банку"

Згідно з проведеними дослідженнями, процес управління прибутковістю банку пропонується проводити у вигляді чотирьох послідовних етапів.

Перший етап – прогнозування. Прогнозування, (передплановий етап), яке виступає як джерело необхідної інформації для розробки стратегії розвитку і цілей банку та як метод визначення кількісних характеристик розробленого стратегічного плану розвитку.

Прогнозування включає в себе такі елементи: прогноз цін на кредитні ресурси; прогноз кон'юнктури кредитного ринку; прогноз попиту на кредит; прогноз змін у складі зовнішніх факторів та характеру їх впливу на банківську діяльність [1, с. 81].

Другий етап процесу управління прибутковістю банку є планування формування і розподілу прибутку.

Планування, яке розглядається як процес розробки системи заходів щодо забезпечення формування прибутку в необхідному обсязі та ефективного його використання відповідно до завдань розвитку банку в майбутньому.

На третьому етапі відбувається аналіз, метою якого є збільшення абсолютної величини прибутку та підвищення рентабельності банку на основі ефективного управління доходами і витратами [6, с. 264].

Аналіз є основою прогнозування і планування, тому що складання планів-прогнозів роботи банку, по суті є також прийняттям рішень, що забезпечують розвиток банківської діяльності в майбутньому. Аналіз дає змогу підвищити рівень планування, зробити його науково обґрунтованим.

Відповідно до мети визначають такі основні завдання аналізу прибутку та рентабельності: оцінка виконання плану прибутку; оцінка динаміки прибутку в цілому, за складом та структурою; факторний аналіз прибутку; визначення тенденцій динаміки прибутку за тривалий період; аналіз показників прибутковості діяльності банку [6, с. 266].

Четвертий етап передбачає фінансовий контроль, який спрямований забезпечити правильну оцінку реальної ситуації і тим самим створити передумови для внесення коректив у заплановані показники розвитку як окремих підрозділів, так і банку в цілому.

Таким чином, запровадження запропонованої структурно-функціональної моделі дозволяє ефективно організувати процес управління прибутковістю банку. Відображений поетапний процес управління дозволяє більш детально проаналізувати кожний етап, провести комплексну оцінку з урахуванням усіх чинників впливу та можливістю зміни складових процесу на попередніх етапах для покращення моделі функціонування.

Наук. керівн. Колодізев О. М.

р. № 2121 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>. 4. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 07.12.2004 р. № 598 (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/>. 5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати", затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 № 87 (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. 6. Квасницька Р. С. Механізм управління прибутковістю комерційного банку / Р. С. Квасницька, Г. С. Сушук // Інноваційна економіка. – 2011. – № 5 (11). – С. 263–267.